

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 16. ožujka 2022.

Biblijsko čitanje: *Post 6, 5-8*

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Biblijsko izvješće – simboličkim jezikom doba u kojem je pisano – kaže nam nešto zadržljivo: Bog je bio toliko ogorčen zbog raširene zloće ljudi, koja je postala uobičajeni stil života, da je pomislio da je pogriješio što ih je stvorio te je odlučio uništiti ih. Odlučio se za jedno radikalno rješenje. Moglo bi biti čak paradoksalno naličje milosrđa. Ljudi više ne bi bilo, ni povijesti ni suda ni osude. I svijet bi bio zauvijek pošteđen mnogih žrtava predodređenih na korupciju, nasilje, nepravdu.

Ne događa li se i nama – preplavljeni osjećajem nemoći pred zlom ili demoralizirani zbog „zlogukih proroka“ – da mislimo da je bolje da se nismo ni rodili? Smijemo li vjerovati u određene nedavne teorije, koje denunciraju ljudsku vrstu kao evolucijsku štetu za život na našem planetu? Sve je negativno? Ne, nije.

I stvarno smo pod pritiskom, izloženi oprečnim stajalištima koja nas čine zbunjenima. S jedne strane, imamo optimizam jedne vječne mladosti, potaknut izvanrednim napredcima tehnologije, koja nudi sliku budućnosti pune strojeva koji su učinkovitiji i inteligentniji od nas, koji će liječiti naše bolesti i smisliti za nas najbolja rješenja da ne umremo: svijet robota. S druge strane, čini se da je naša mašta sve više usmjerena na prikaz konačne katastrofe koja će nas iskorijeniti. Ono što se može dogoditi s eventualnim atomskim ratom. „Dan poslije“ – ako nas još uopće bude, ako bude ljudskih bića – morat će se krenuti od nule. Razoriti sve kako bi se počelo ispočetka. Ne želim, naravno, banalizirati temu napretka. No, čini se da simbol potopa sve više uzima maha u našoj

podsvijesti. Trenutačna pandemija, osim toga, stavlja znatan rizik na našu bezbrižnu predodžbu stvari koje su važne, za život i njegovu sudbinu.

U biblijskom izvješću, kad je riječ o spašavanju života na zemlji od korupcije i potopa, Bog povjerava taj pothvat vjernosti najstarijem od svih, „pravednom“ Noi. Hoće li starost spasiti svijet, pitam se? U kojem smislu? I kako će to starost spasiti svijet? I koji je obzor? Život nakon smrti ili samo preživljavanje do potopa?

Isusova riječ koja priziva „Noine dane“ pomaže nam dublje shvatiti značenje biblijskoga teksta koji smo čuli. Govoreći o posljednjim vremenima, Isus kaže: „I kao što bijaše u dane Noine, tako će biti i u dane Sina Čovječjega: jeli su, pili, ženili se i udavali do dana kad Noa uđe u korabljju. I dođe potop i sve uništi“ (Lk 17, 26-27). Jest i piti, udavati se i ženiti, vrlo su normalne stvari i ne izgledaju kao primjeri korupcije, kao primjeri duhovne i moralne pokvarenosti. Gdje je ta korupcija? Gdje je bila tamo korupcija? Isus, zapravo, ističe da ljudska bića, kad se ograniče na uživanje u životu, čak izgube i percepciju korupcije, koja umrtvljuje njihovo dostojanstvo i truje im smisao. Kad se izgubi percepcija korupcije i korupcija postane nešto normalno: sve ima svoju cijenu, sve! Kupuje se, prodaje, mišljenja, presude... U poslovnom svijetu i svijetu mnogih zanimanja to je opća pojava. I u društvu bezbrižno se živi u korupciji, kao da je dio normalnog ljudskog blagostanja. Kad nešto trebaš obaviti i to ide sporo, proces se sporo odvija, koliko se puta može čuti: „Ako mi daš neku ‘nagradu’ ubrzat ću ti to“. Mnogo puta: „Daj mi nešto i ‘pogurat’ ću ti to“. Svi znamo dobro. Svijet korupcije čini se tako kao normalna sastavnica ljudskog bića, a to je stvarno ružno. Jutros sam razgovarao s jednim gospodinom koji mi je govorio o tom problemu u svojoj zemlji. Životna dobra troši se i uživa ne vodeći brigu o duhovnoj kvaliteti života, ne vodeći brigu o habitatu zajedničkog doma. Sve se iskorištava ne vodeći brigu o zatiranju i degradaciji od koje mnogi pate, pa čak ni o zlu koje truje zajednicu. Dokle god normalan život može biti ispunjen „blagostanjem“, ne želimo razmišljati o tome što ga lišava pravde i ljubavi. „Meni je dobro. Zašto da mislim na probleme, na ratove, na ljudsku bijedu, na siromaštvo, na zlo koje se događa? Meni je dobro. Baš me briga za druge“. Taj podsvjesni način razmišljanja dovodi nas do toga da živimo u stanju korupcije.

Može li korupcija postati nešto normalno i uobičajeno? Braćo i sestre, nažalost, da. Korupcija se može udisati kao što dišemo kisik. „To je normalno, ako želite da nešto brzo učinim morate biti spremni platiti mi“. To je postalo normalno. To je normalno, ali vrlo ružno, to nikako nije dobro. A što otvara put korupciji? Jedna stvar: lakoumnost koja se brine samo o sebi: evo prolaza koji otvara vrata korupciji koja potapa živote svijeta. Korupcija ima velike koristi od ove loše lakoumnosti. Kad je nekomu dobro i nije ga briga za druge ta lakoumnost omekšava našu obranu, otupljuje našu savjest i čini nas – pa i nesvjesno – pomagačima. Zato što korupcija ne zahvaća samo jednu osobu, uvijek postoje ortaci, pomagači i tako se sve više širi.

Starost je u pravom položaju da shvati obmanu ove normalizacije života opsjednutog uživanjem i lišenog interiornosti: život bez duha, bez žrtve, bez interiornosti, bez ljepote, bez istine, bez

pravde, bez ljubavi, sve je to korupcija. Posebna osjetljivost nas starijih osoba, nas koji smo u starijoj životnoj dobi na pažnje, misli i naklonosti koje nas čine ljudima, ponovno bi mnogima trebala postati poziv. I bit će to izbor ljubavi starijih prema novim naraštajima. Mi ćemo biti ti koji će alarmirati: „Budite oprezni, jer to je korupcija, ona te nikamo ne vodi“. Mudrost starijih danas je veoma potrebna kako bi se suprotstavilo korupciji. Nove generacije očekuju od nas starijih proročku riječ koja otvara vrata novim vidicima onkraj ovog lakoumnog svijeta korupcije, naviknutosti na korumpiranost. Božji blagoslov bira starost za tu tako humanu i humanizirajuću karizmu. Koji smisao ima moja starost? Svatko od nas starijih može si postaviti to pitanje. Smisao je ovo: biti prorok protiv korupcije i reći drugima: „Stanite, ja sam bio takav i to ti ništa ne donosi! Govorim ti iz vlastitog iskustva“. Mi stariji moramo biti proroci protiv korupcije, kao što je Noa bio prorok protiv korupcije svog vremena, jer je bio jedini koji se pouzdao u Boga. Pitam sve vas – a pitam to i sebe: je li moje srce otvoreno da budem prorok protiv korupcije današnjice? Ima nešto ružno u tome kad stariji nisu sazreli i kad ostare imaju iste pokvarene navike kao kad su bili mladi. Sjetimo se onih koji su osudili Suzanu, oni su primjer pokvarenih staraca. A mi, s takvom starošću nećemo moći biti proroci novim naraštajima.

A Noa je primjer te stvaralačke starosti: to nije pokvarena, nego plodna starost. Noa ne propovijeda, ne prigovara, ne kuka, ne optužuje, nego se brine o budućnosti naraštaja koji je u opasnosti. Mi stariji trebamo se brinuti za mlade, za djecu koji su u opasnosti. On gradi arku u koju će primiti ljude i životinje i pušta ih da u nju uđu. U brizi za život, u svim njegovim oblicima, Noa ispunjava Božju zapovijed ponavljajući nježnu i velikodušnu gestu stvaranja, što je u stvarnosti sama misao koja nadahnjuje Božju zapovijed: novi blagoslov, novo stvaranje (usp. *Post* 8, 15-9,17). Noin poziv ostaje trajno aktualan. Taj sveti patrijarh mora nas i dalje pratiti svojim zagovorom, a mi, žene i muškarci stanovite dobi – da ne kažem starci, jer se neki na to uvrijede – ne zaboravimo da imamo mogućnost biti mudri, reći drugima: „Gledaj, put korupcije ne vodi nikamo“. Mi trebamo biti kao dobro vino koje, što je starije, to je bolje. Tako možemo poslati dobru, a ne lošu poruku.

Upućujem danas apel svim osobama koje su u stanovitoj dobi, da ne kažem stari. Pazite: vaš je zadatak i odgovornost pokazati korupciju u društvu u kojoj se danas živi i s kojom se danas nastavlja u ovom načinu života označenim relativizmom, potpuno relativističkim, u kojem izgleda da je sve dopušteno. Idimo naprijed! Svijet treba snažne mlade koji idu naprijed i mudre starije osobe. Zamolimo Gospodina milost mudrosti.

Apel i molitva Svetoga Oca

Draga braćo i sestre,

preplavljeni bolju zbog ovoga rata pomolimo se svi zajedno, moleći Gospodina oprostjenje i tražeći mir. Izmolit ćemo molitvu koju je napisao jedan talijanski biskup.

Oprosti nam rat, Gospodine.

Gospodine Isuse Kriste, Sine Božji, smiluj se nama grešnicima.

Gospodine Isuse, u Kijevu pod bombama rođeni, smiluj nam se.

Gospodine Isuse, u zagrljaju majke u skloništu u Harkivu umrli, smiluj nam se.

Gospodine Isuse, kao dvadesetogodišnjak na front poslani, smiluj nam se.

Gospodine Isuse, koji još uvijek gledaš naoružane ruke u sjeni križa svojega, smiluj nam se!

Oprosti nam Gospodine,

oprosti nam što nismo stali na tome da ti čavlima probijemo ruku, nego nastavljamo piti krv mrtvih čija su tijela raznesena eksplozivnim napravama.

Oprosti nam što su se ove ruke, koje si stvorio zato da budu ruke čuvara, pretvorile u oruđa smrti.

Oprosti nam, Gospodine, što nastavljamo ubijati brata svojega, oprosti nam što nastavljamo kao Kajin grabiti kamenje s našega polja da ubijemo Abela. Oprosti nam što se trudimo opravdati okrutnost, što svojim bolom legitimiramo brutalnost svojih djela.

Oprosti nam rat, Gospodine. Oprosti nam rat, Gospodine.

Gospodine Isuse Kriste, Sine Božji, ponizno te molimo! Zaustavi Kajinovu ruku!

Prosvijeti našu savjest,

neka ne bude naša volja,

ne prepusti nas našim postupcima!

I kad zaustaviš Kajinovu ruku, preuzmi brigu i za njega. On je naš brat.

O Gospodine, zaustavi nasilje!

Zaustavi nas, Gospodine!

Amen.

U sklopu obraćanja učenicima škole „La Zolla“ s kojima se susreo u vatikanskoj bazilici prije opće

[...] A sada vas molim da se sjetite tolikih dječaka i djevojčica, mladića i djevojaka koji trpe zbog rata koji se trenutno vodi u Ukrajini. Oni su kao i vi: imaju šest, sedam, deset, četrnaest godina. Vi imate pred sobom budućnost, društvenu sigurnost da rastete u društvu u kojem vlada mir. No, ti mališani, pa i najmlađi, moraju bježati od bombi. Jako trpe. Na velikim hladnoćama koje tamo vladaju... Razmislimo. Svi mislimo na te dječake, na te djevojčice, na te mladiće, na te djevojke. Oni danas trpe; danas, tri tisuće kilometara odavde. Molimo Gospodina. Ja ću izreći molitvu, a vi u srcu, u duhu, molite sa mnom: „Gospodine Isuse, molim te za dječake, djevojčice, mladiće, djevojke koji žive pod bombama, koji gledaju svojim očima taj strašni rat, koji nemaju što jesti, koji moraju bježati ostavljajući svoj dom, sve. Gospodine Isuse, pogledaj te dječake, te djevojčice: pogledaj ih, zaštititi ih. Oni su žrtve naše oholosti, oholosti nas odraslih. Gospodine Isuse, blagoslovi tu djecu i zaštititi ih. Pomolimo se zajedno Gospi da ih ona štiti: Zdravo Marijo...